

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- *VERITAS-est*
- *Hírek*
- *Olvasnivaló*
- *Ukrajnai őszi kudarc: elkeseredett állásharc 1915-ben a keleti fronton*
- *Így vette rá Ed Sullivan Amerikát a magyarok megsegítésére az 1956-os forradalom kirobbanását követően*
- *Egy litván diák „demagóg” kérdései az 1956. évi magyar forradalomról*
- *Szabad véleménynyilvánítás vagy fizetett kommunista propaganda?*
- *Cikkajánló*
- *Adatkezelési tájékoztató*

VERITAS-est

A nyugat-magyarországi németek válaszában (1918–1921)

November 8-án, kedden 18 órakor rendeztük a VERITAS-est sorozat hetvennegyedik vitáját „*Menni vagy maradni?*” A *nyugat-magyarországi németek válaszáton (1918–1921)* címmel. A témát **Ujváry Gábor** intézetvezető moderálása mellett **Krisch András**, a Soproni Evangélikus Egyházközség gyűjteményvezetője és **Orosz László**, intézetünk tudományos főmunkatársa tárgyalták meg. A beszélgetés online formában is követhető a VERITAS honlapján.

[Tovább a linkre](#)

Kép: © Szalma Katalin gyűjteménye

Hírek

Október 1.

A 2001-ben Bihari Antal, az esztergomi Körzeti Televízió vezetője által alapított Szent István-díjat idén Szakály Sándor vehette át. Az alapító szerint a díjban azok részesülhetnek, akik az összmagyarság érdekében kiemelkedő jelentőségű tevékenységet végeztek. Az esemény díszvendége Boross Péter volt.

Október 11.

Budapest Főváros Levéltárának gondozásában megjelent Váradi Natália "Az 1956-os forradalom és hatása Ukrajna Állambiztonsági Szolgálatára Ungvári Levéltárban őrzött KGB-dokumentumok tükrében" című dokumentumgyűjteménye. A 631 oldalas kötet szakmai lektora Seres Attila, intézetünk munkatársa volt.

Október 28.

A Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság az idei Berzsenyi-díjat Szakály Sándor professzornak, a Társaság elnökének, a VERITAS Intézet főigazgatójának adományozta. A díjat a XXXII. Berzsenyi Helikon napok keretében adták át Budapesten.

Olvasnivaló

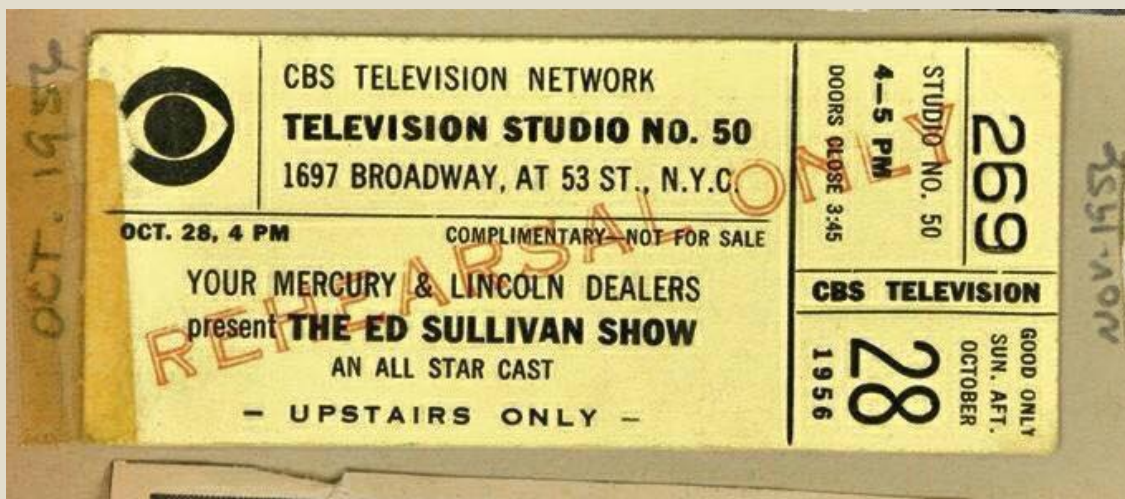
Ukrajnai őszi kudarc: elkeseredett állásharc 1915-ben a keleti fronton

1915. szeptember–október folyamán az Osztrák–Magyar Monarchia csapatai elkeseredett harcokat folytattak a mai Ukrajna nyugati részén, hogy győzelmet csikarjanak ki a keleti fronton a cári Oroszország ellenében. A hadművelet „fekete–sárga offenzíva” néven vonult be a világháború hadtörténelmébe.

A központi hatalmak csapatai 1915. május 2-án áttörték a frontot Tarnów-Gorlice közelében. Ezt követően – a világháború egyik leggyorsabb hadművelete keretében – mintegy ötszáz kilométerrel keletre vetették vissza az oroszokat, elfoglalva a mai Lengyelország és Litvánia területét, valamint Galícia zömét. A keleti front déli szakasza ennek révén zömében ukránlakta területekre húzódott. A cári Oroszország, amely 1914–15 folyamán alapvetően offenzív módon lépett fel, most defenzívába szorult. A hadjárat augusztus 26-án zárult, amikor a német és osztrák–magyar csapatok elfoglalták Breszt-Litovszkot, vagyis elérték a mai fehérorosz–lengyel határt.

[Tovább Ligeti Dávid írására](#)

Kép: Fortepan / Kellerné Alánt Andrea

Így vette rá Ed Sullivan Amerikát a magyarok megsegítésére az 1956-os forradalom kirobbanását követően

Másfél évszázada, Mint azt az Amerikai Egyesült Államok-szerte szervezett demonstrációk, tiltakozási, szolidaritási és segélyakciók is bizonyítják, az amerikai társadalom az 1956-os forradalom kirobbanását követően azonnal és egyértelműen kinyilvánította, hogy elítéli a magyarországi szovjet agressziót, a szabadságukért és függetlenségükért fegyvert ragadó magyarok oldalán áll, és mielőbbi megsegítésüket sürgeti.

A magyar nép iránti együttérzés erősítéséhez nemcsak a széles körű tömegtájékoztatás, a magyarországi eseményekről részletesen beszámoló rádiófelvételek, újságcikkek, mozgó- és állóképek járultak hozzá, hanem egy-egy ismert személyiség nagy nyilvánosság előtt történő kiállása is. Az amerikaiak legszélesebb tömegeit ekkoriban a televízió keresztül lehetett megszólítani. Ezt használta ki az Egyesült Államok egyik legismertebb televíziós személyisége és kolumnistája, Ed Sullivan (1901–1974), amikor ismert és kevésbé ismert előadóművészeknek fellépési lehetőséget biztosító The Ed Sullivan Show című varieté műsorának három adásában is felhívta a televízió nézők figyelmét a magyarok humanitárius megsegítésére.

[Farkas Judit cikkének folytatása](#)

Kép: Elvis Presley Fans of Nashville Facebook-oldala

Egy litván diák „demagóg” kérdései az 1956. évi magyar forradalomról

Egy nyúlfarknyi, ám mégiscsak elgondolkodtató és tanulságos dokumentumot mutatok be írásomban, s ezzel a hruscsovi Szovjetunió viszonyait, illetve az 1956. évi magyar forradalom hivatalos szovjet interpretációját kevésbé ismerő olvasókat egy fogalom értelmezésére, „kódfejtésre” szeretném invitálni.

[Tovább Seres Attila forrásközlésére](#)

Kép: Fortepan / Chuckyeager tumblr

Szabad véleménynyilvánítás vagy fizetett kommunista propaganda?

Rákosi Máttyás és társai ellen 1925-ben indított statáriális eljárás ellen különböző külföldi csoportok és nemzetközi szervezetek sztrájkokat kezdeményeztek, amelyek célja a magyar bíróságra való politikai nyomásgyakorlás volt. A tüntetések egyidőben történő kezdeményezése azonban egyáltalán nem tekinthető véletlenszerű egybeesésnek: a Komintern ugyanis 1923-ban létrehozta a Nemzetközi Vörös Segély (VS) nevű szervezetet, aminek a feladata a bebörtönzött kommunisták „politikai, erkölcsi és anyagi” támogatása volt. Ezért a VS hatáskörébe tartozott a büntetőeljárásokkal párhuzamos belföldi és külföldi tiltakozások megszervezése és a vádlottak jogi védelmének biztosítása. Tehát a szervezet finanszírozta a Rákosi-ügyben eljáró ügyvédi költségeket, és az európai országokban lévő demonstrációkat is. Így állhatott elő az a helyzet, hogy az eljárás során a védelem számos alkalommal Magyarország külföldi megítélésének romló tendenciájával igyekezett enyhébb büntetési tétel kiszabására rábírní a bírói fórumot.

[Drócsa Izabella cikkének folytatása](#)

Kép: © Beyaz Kaleh

Cikkajánló

„Isten és a Haza nevében: előre!”

1938. november 2-án a bécsi Felső-Belvedere-kastély aranytermében a Magyar Királyság, valamint a Csehszlovák Köztársaság szerződést írt alá, amelynek révén hazánk csaknem 12 ezer négyzetkilométernyi területet visszakapott a Felvidékből. A magyar közvélemény érthető módon nagy lelkesedéssel fogadta a történetet, amelyet a kortársak gyakran illettek a „rés a falon” elnevezéssel, utalva erre a Trianonnal létrejött „beszorított” helyzetre. Az 1910. évi népszámlálás adatai szerint ezen a területen a népesség 86,6 százaléka magyar, 9,7 százaléka szlovák, két százaléka német, egy százaléka ruszin, 0,7 százaléka egyéb anyanyelvű volt, de még a csehszlovák censusok alapján is jelentős magyar többség lakta.

Ligeti Dávid cikke a *Magyar Nemzet* oldalán jelent meg. [Tovább az írásra](#)

Áttörés Caporettonál: az I. világháború utolsó magyar győzelme

Százöt éve, 1917. október 24-én a központi hatalmak általános offenzívát indítottak az olaszországi hadszíntéren, ezzel megkezdődött a 12. isonzoí csata. A folyó mentén vívott előző tizenegy csatával ellentétben most nem az olaszok támadtak.

[Tovább Ligeti Dávid a Magyar Hírlapban megjelent írására](#)

Ellenállás Mindszenty megyéjében

A hét különleges aktualitása, hogy Zalaegerszezen átadták a Mindszenty József életműve előtt tisztelgő Mindszentyneumot. Mialatt a tragikus sorsú hercegprímás fogságát töltötte az Amerikai Egyesült Államok követségén, Zala megye papjai megkezdtek azt az állhatatos „néma” ellenállást, amellyel kifejezték együttérzésüket és tiszteletüket a zalaegerszegi Mária Magdolna-templom egykori plébánosa előtt. Bertalan Péter írása a *Magyar Hírlap* oldalán látott napvilágot. [Tovább a részletekre](#)

Tisztelettel:

VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

Az új Adatkezelési Tájékoztatónkat [ITT TUDJA ELOLVASNI](#):

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)